

Buzet, Church of St. George /

Conservation and Restoration of Wall Paintings, Stucco and Furnishings

The Church of St. George is located in the north part of the old town Buzet, on its highest point. Its interior is simple, longitudinal in shape with a raised shrine and subsequently added apse. Preliminary protection of the wall paintings in the church began in 2002 and was soon followed by a comprehensive conservation of the interior of the church, done entirely by the Croatian Conservation Institute.

The church gained its present shape between 1603 and 1611 when it was completely refurbished under the patronage of Captain Antonio Erizzo. During the 17th and the 18th century, the interior was equipped with a rich movable inventory.

At the end of the 18th century, the church was once again redecorated, its walls painted by a Venetian master Matteo Furlanetto and stuccoed by Francesco Schiavi from Tolmezzo.

The wall paintings on the ceiling are framed in three luxurious curved frames. The space between the frames is filled with rocaille floral ornaments. During conservation and restoration, multiple overpaints were removed, numerous mechanical damages and cracks were repaired, and missing parts were reconstructed.

The paintings on the ceiling depict three scenes: *Holy Trinity with St. George and St. Anthony of Padua* in the central cartouche, *St. Philip Neri* in the north tondo, and *Apotheosis and Martyrdom of an Unknown Saint* in the south tondo. Angelic musicians are depicted on the west wall. Conservation and restoration of the wall paintings included surface cleaning, filling of lacunae, and retouching. It confirmed that under the visible painted layer in the central cartouche is an older painting with contours of figures carved into the fresh plaster. Research revealed a series of memorial crosses in two

layers, inscription and architectural design of a belfry. New findings have been presented on the walls of the southwest corner of the church. Conservation and restoration included all paintings in the church. A six canvas paintings cycle with depictions of miracles of St. Anthony of Padua is symmetrically mounted on the lateral walls of the church, between the windows. Its commission is also linked to the renovation of the church's interior in the 18th century and was made by a skilled painter whose style incorporates the Venetian and Central European influences with features of late Baroque Classicism. The paintings were severely damaged, almost illegible due to dirt deposits and opaque lacquer with many mechanical damages and old repairs. Altarpieces *Our Lady of the Rosary* from the main altar, and *St. Eligius with St. Joseph and St. George* from the side altar, as well as paintings *St. Andrew, St. George and St. Lucy, and St. Barbara, St. Apollonia, St. Simeon and St. Longinus*, located left and right from the main altar, were in similar condition. The painting on the main altar is a work by a Venetian painter from the early 17th century, its commission is connected with Captain Francesco Priuli who governed Buzet between 1612 and 1614.

The main altar stylistically matches the painted wall stucco concluding the crown, simulating an attic. Research confirmed that the older retable was reshaped and adjusted to new dimensions of the shrine during the renovation at the end of the 18th century. The altar is a simple, carved and polychromed wooden architectural retable set on a stone altar table. Conservation and restoration were focused on primary protection of the retable's architecture, consolidation of the wooden support and polychromy, and minimal interventions on the present painting due to numerous overpaints and poor condition of the original.

Buzet: povijesno-gradjevni razvoj i problemi revitalizacije starog grada, Centar za povijesne znanosti, Odjel za povijest umjetnosti, Zagreb, snimka: S. Tadić (1974.)

Izdavač: Hrvatski restauratorski zavod, www.h-r-z.hr / Za izdavača: dr. sc. Tajana Pleše / Stručni tim: mr. umj. Zlatko Bielen, Danuta Misiuda, [Mario Miočić], Vjeran Potočić, Slobodan Radić, Toni Šaina, Silvo Šarić, Veljko Bartol, Kristina Bin Latal, Marija Bošnjak, dr. sc. Višnja Bralić, Bojan Braun, Robert Brdarić, Mirjan Čubrić, Ante Čulo, Marijana Fabčić, Davor Filipčić, Ana Marija Franić, Dragutin Furd, Maja Hajon, dr. sc. Irma Huić, Mirjana Jelinčić, Mia Krkač, Kristina Krulić, Renata Majcan Šragalj, Nena Meter Kiseljak, dr. sc. Domagoj Mudronja, Zvonimir Orčić, Igor Oros, mr. umj. Anđelko Pedišić, Ana Pohl Mitrović, Tomislav Rovičanac, Melania Sobota, Laura Stipić Miočić, [Irina Šadural], Jurica Škudar, Marija Štrok, Tea Trumbić, Krešimir Valentak, Tanja Vukmanić, dr. sc. Martina Wolf Zubović; Katarina Bačić, Tina Bertović, Mirta Cvetko, Marko Čurković, Boris Dundović, Silvija Dolonga, Marijana Fabijanić, Ida Gnjatović, Ana Grđan, Nives Jakovina, Maja Kamenar, Leila Komšević, Kristina Matković, Matea Ormuž, Jelena Smokvina Reljić, Lucija Roce, Žarko Tomazetić, Tajana Žarković / Fotografije: [Vid Barać], Mario Braun, Mirjan Čubrić, Jovan Kliska, Nikolina Oštarijaš, Jurica Škudar, Natalija Vasić / Autor teksta: dr. sc. Višnja Bralić, dr. sc. Irma Huić, Danuta Misiuda, Toni Šaina / Lektura: dr. sc. Ozana Ramljak / Prijevod: Danijel Lončar / Grafičko oblikovanje i priprema za tisak: Ljubo Gamulin / Tisak: Novi val d.o.o. / Naklada: 500 / Zagreb, kolovoz 2018.

Publisher: Croatian Conservation Institute, www.h-r-z.hr / For the publisher: Tajana Pleše, PhD / Expert team: Zlatko Bielen, MA, Danuta Misiuda, [Mario Miočić], Vjeran Potočić, Slobodan Radić, Toni Šaina, Silvo Šarić, Veljko Bartol, Kristina Bin Latal, Marija Bošnjak, Višnja Bralić, PhD, Bojan Braun, Robert Brdarić, Mirjan Čubrić, Ante Čulo, Marijana Fabčić, Davor Filipčić, Ana Marija Franić, Dragutin Furd, Maja Hajon, Irma Huić, PhD, Mirjana Jelinčić, Mia Krkač, Kristina Krulić, Renata Majcan Šragalj, Nena Meter Kiseljak, Domagoj Mudronja, PhD, Zvonimir Orčić, Igor Oros, Anđelko Pedišić, MA, Ana Pohl Mitrović, Tomislav Rovičanac, Melania Sobota, Laura Stipić Miočić, Jurica Škudar, [Irina Šadural], Marija Štrok, Tea Trumbić, Krešimir Valentak, Tanja Vukmanić, Martina Wolf Zubović, PhD; Katarina Bačić, Tina Bertović, Mirta Cvetko, Marko Čurković, Boris Dundović, Silvija Dolonga, Marijana Fabijanić, Ida Gnjatović, Ana Grđan, Nives Jakovina, Maja Kamenar, Leila Komšević, Kristina Matković, Matea Ormuž, Jelena Smokvina Reljić, Lucija Roce, Žarko Tomazetić, Tajana Žarković / Photos: [Vid Barać], Mario Braun, Mirjan Čubrić, Jovan Kliska, Nikolina Oštarijaš, Jurica Škudar, Natalija Vasić / Authors: Višnja Bralić, PhD, Irma Huić, PhD, Danuta Misiuda, Toni Šaina / Proofreading: Danijel Lončar / Translation: Danijel Lončar / Graphic design and prepress: Ljubo Gamulin / Printed by: Novi val / Edition: 500 / Zagreb, August 2018

Buzet, crkva sv. Jurja /

Konzervatorsko-restauratorski radovi na zidnom osliku, štukaturama i pokretnom inventaru

Buzet, Church of St. George /

Conservation and Restoration of Wall Paintings, Stucco and Furnishings

Buzet, crkva sv. Jurja /

Konzervatorsko-restauratorski radovi na zidnom osliku, štukaturama i pokretnom inventaru

Crkva sv. Jurja nalazi se na sjevernom dijelu stare gradske jezgre Buzeta, na njegovoj najvišoj koti. Njezina je unutrašnjost jednostavnog longitudinalnog oblika s povišenim svetištem i prigradenom apsidom. Zaštitni radovi na slikarskom inventaru crkve počeli su 2002. godine, a ubrzo su uslijedili i sveobuhvatni radovi u unutrašnjosti crkve koje je u cijelosti proveo Hrvatski restauratorski zavod.

Današnji oblik crkva je dobila između 1603. i 1611. godine, kada je iz temelja obnovljena pod patronatom kapetana Antonija Erizza. Tijekom 17. i 18. stoljeća čitava je unutrašnjost opremljena bogatim pokretnim inventarom.

Potkraj 18. stoljeća crkva je ponovo preuređena te ukrašena zidnim slikama mletačkog majstora Mattea Furlanetta i štukaturama Francesca Schiavija iz Tolmezza.

Stropni oslici uokvireni su trima raskošno oblikovanim okvirima razvedenih konkavno-konveksnih obrisa. Prostor između njih ispunjen je vegetabilnim *rocaille* motivima. Konzervatorsko-restauratorskim radovima odstranjeni su višestruki naknadni naliči, zatvorena brojna mehanička oštećenja i pukotine te rekonstruirani nedostajući dijelovi.

Na stropu su prikazana tri prizora: *Presveto Trojstvo sa sv. Jurjem i Antunom Padovanskim* u centralnoj kartuši, *Vizija sv. Filipa Nerija* u sjevernom tondu te *Apoteoza i mučeništvo nepozantog sveca* u južnom tondu. Na zapadnom su zidu prikazani anđeli svirači i pjevači. Konzervatorsko-restauratorskim radovima na zidnim slikama obuhvaćeno je čišćenje površina, ispune lakuna i retuš. Tijekom radova utvrđeno je da se ispod vidljivog sloja oslika u središnjoj kartuši nalazi i stariji oslik čije su konture likova urezane u svježju žbuku. Istraživačkim radovima na zidovima crkve otkriven je niz posvetnih kri-

ževa u dva sloja, natpis i arhitektonski projekt preslice. Novi nalazi prezentirani su na zidovima jugozapadnog kuta crkve.

Konzervatorsko-restauratorskim radovima na štafelajnom slikarstvu obuhvaćene su sve slike u crkvi. Ciklus od šest slika na platnu velikih dimenzija s prizorima čuda sv. Antuna Padovanskog simetrično je postavljen na bočnim zidovima crkve između prozora. Ta se narudžba također povezuje s obnovom interijera crkve u 18. stoljeću i djelo je vještog majstora u čijem se likovnom izrazu isprepleću mletački i srednjoeuropski utjecaji s obilježjima kasnobaroknog klasicizma. Slike su bile vrlo oštećene, gotovo nečitke od naslaga nečistoće i neprozirnog laka te s velikim brojem mehaničkih oštećenja i starijih popravaka. U sličnom su stanju bile i oltarne pale *Bogorodica od Ružarija* s glavnog oltara te *Sv. Eligije sa sv. Josipom i Jurjem* s bočnog oltara kao i slike smještene s lijeve i desne strane glavnog oltara *Sv. Andrija, Juraj i Lucija* i *Sv. Barbara, Apolonija, Šimun i Longin*. Pala na glavnom oltaru djelo je mletačkog slikara ranog 17. stoljeća, a njezina se narudžba povezuje s kapetanom Francescom Priullijem koji je upravljao Buzetom između 1612. i 1614. godine.

Glavni je oltar oblikovanjem usklađen s oslikanim zidnim štukaturama koje zaključuju vijenac simulirajući atiku, te s njima čini cjelinu. Istražnim je radovima utvrđeno da je stariji retable tijekom obnove potkraj 18. stoljeća preoblikovan i prilagođen novim gabaritima svetišta. Oltar je jednostavan, drveni, rezbareni i polikromirani retable arhitektonskog tipa postavljen na kamenu menzu. Konzervatorsko-restauratorski radovi, zbog višestrukih preslika i lošeg stanja izvornog oslika, bili su usmjereni na primarnu zaštitu arhitekture retabla, konsolidiranje drvenog nosioca i polikromije te minimalnu intervenciju na zatečenom osliku.

Obnova crkve u posljednjim desetljećima 18. stoljeća dobro je promišljen i usklađen čin koji su zajedničkim djelovanjem ostvarili majstori graditelji, štukateri, slikari i drvorezbari. U Europskoj godini kulturne baštine bit će predstavljeni sveobuhvatni konzervatorsko-restauratorski radovi izvedeni na tom vrijedom spomeniku buzetske sakralne baštine. Oni su primjer cjelovitog projekta obnove unutrašnjosti sakralnog objekta kojima je uspješno predočen skladni suživot dviju najvažnijih stilskih faza koje su odredile njegovo oblikovanje.

The renovation of the church in the last decades of the 18th century was a well-planned and coherent act realized by master builders, stucco-workers, painters, and woodworkers. In the European Year of Cultural Heritage, comprehensive conservation and restoration of this valuable monument of Buzet's sacral heritage will be presented. It is an example of a complete interior renovation project in a sacral building that presents a harmonious coexistence of two most important stylistic phases that defined its configuration.